

Omgevingsgericht ondernemen met natuur en landschap

InHolland Westmaas
Maarten Vrolijk

8 maart 2016
Livestock Research

WAGENINGEN **UR**
For quality of life

Earth overshoot day

■ Earth Overshoot Day = dag waarop we alle bronnen die voor dat jaar beschikbaar zijn hebben gebruikt

- 1992 → October 21
- 2012 → August 22
- 2014 → August 19
- 2015 → August 13

← ↻ ★ ...

6 RETWEETS 6 FAVORIETEN

← ↻ ★ ...

6 RETWEETS 3 FAVORIETEN

← ↻ ★ ...

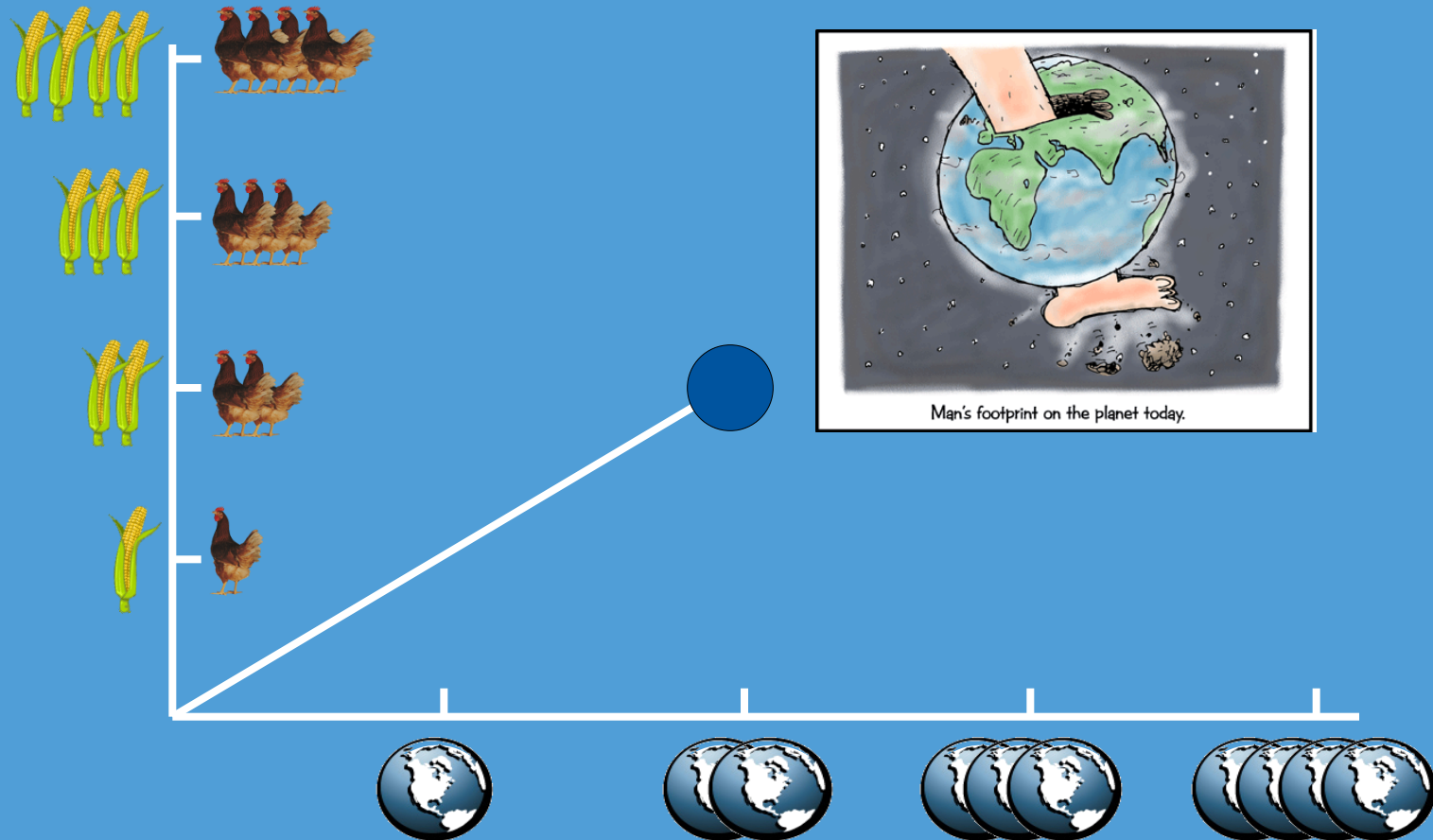

5 RETWEETS 6 FAVORIETEN

← ↻ ★ ...

We gaan over de grenzen van de aarde heen

20:54

leif.zenger

53%

3 RETWEETS 1 FAVORIET

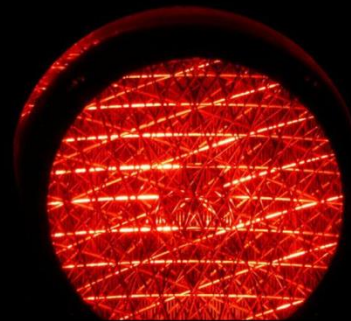

TractorPicsDaily @TractorPictures
#towing #big

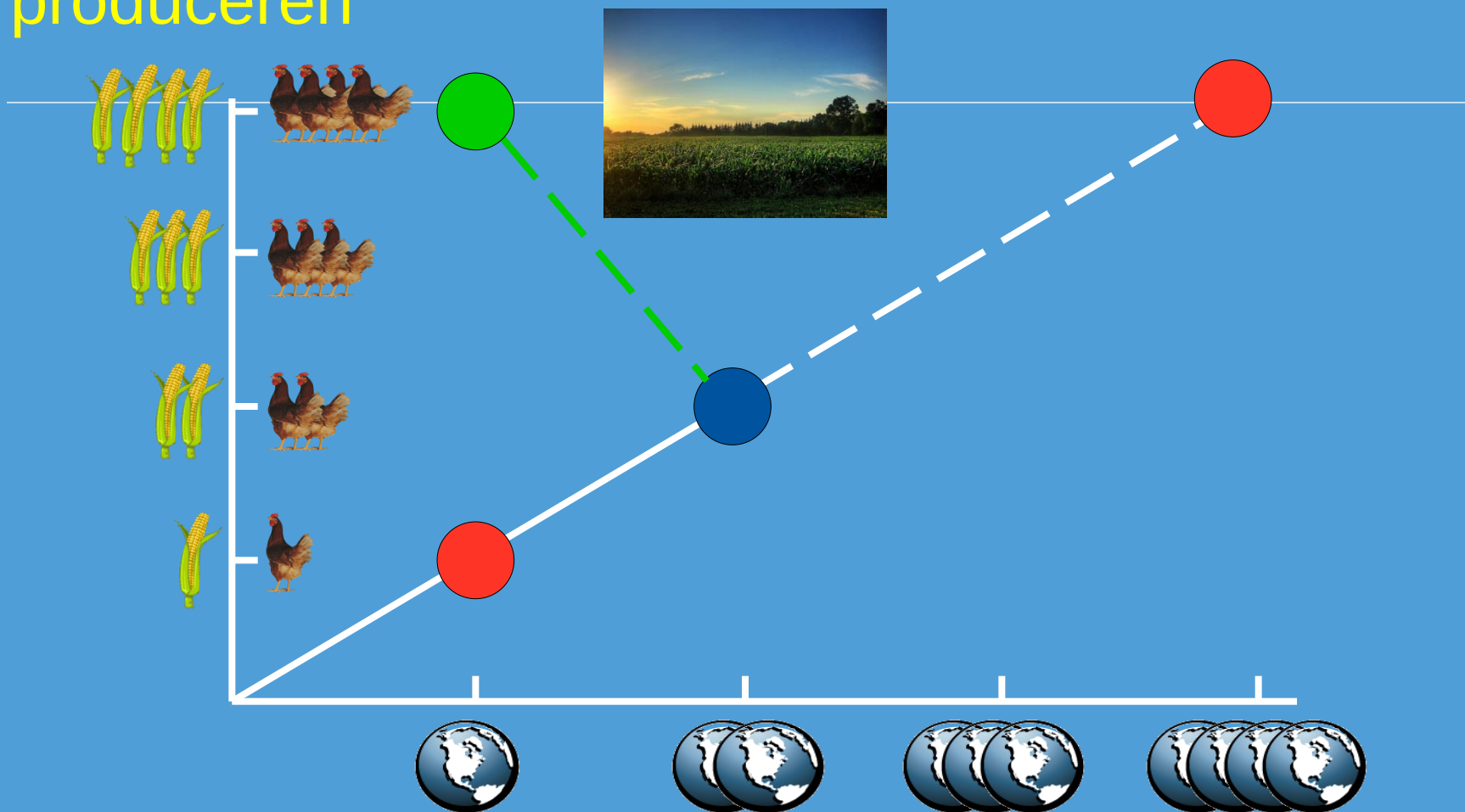
21-08-14

3 RETWEETS 10 FAVORIETEN

We kunnen via een andere weg wel meer produceren

Dubbele opgave, met een taak voor iedereen!

De wereld voeden binnen de draagkracht van de aarde

2x2

- Doubling Production
- Halving Ecological Footprint

Nieuw denken

- Hoe vernieuwend kan ik denken?
- Elke uitkomst is goed, want past bij jou.
- Ene is niet beter dan de ander.
- Met elkaar kom je verder.

Brede coalitie van natuur- en milieuorganisaties wil stop op intensivering melkveehouderij

Een brede groep van natuur- en milieuorganisaties luidt de noodklok over de intensivering en groei van de melkveehouderij. Het Wereld Natuur Fonds, Natuurmonumenten, Vogelbescherming Nederland, Landschappen NL, de Natuur en Milieufederaties en Milieudefensie roepen staatssecretaris Van Dam van Economische Zaken op te kiezen voor een grondgebonden melkveehouderij en dit vast te leggen in een nieuwe wet.

De ongebreidelde groei van de melkveehouderij leidt tot ernstige problemen voor natuur en milieu, zo stellen de organisaties. De veestapel is vooral gegroeid doordat vorig jaar het melkquotum is losgelaten. Er kwamen vorig jaar 50.000 melkkoeien en 38.000 stuks jongvee bij, de mestproductie is daarmee sterk gestegen. Er staan steeds minder koeien in de wei, en de biodiversiteit op het platteland neemt af. De grutto, bij uitstek een Hollandse weidevogel, wordt ernstig bedreigd. Uit de nieuwste cijfers van het CBS blijkt dat het fosfaatplafond van 172,9 miljoen kilo ruimschoots is overschreden, zonder ingrijpen gaat uitbreiding en intensivering onverminderd door.

Staatssecretaris Van Dam moet volgens de organisaties kiezen voor grondgebondenheid in de melkveehouderij en zo een rem zetten op de groei van de afgelopen jaren. Het aantal koeien wordt dan gekoppeld aan de hoeveelheid beschikbare grond. Zo kan de boer zijn mest op zijn eigen land kwijt. Boeren die nu al grondgebonden zijn hoeven niet te krimpen vindt de coalitie van milieu- en natuurorganisaties. Een grondgebonden veehouderij lost het mestprobleem op, geeft de natuur meer ruimte en schept voor burgers en boeren een gezonde leefomgeving.

bron: Milieudefensie, 19/01/16

akkerbouw > blogs

Bio-Beurs 2016: inspiratie voor bioboer én omschakelaar

25 jan 2016 466

Rinus Vermue

De Bio-Beurs was zeer inspirerend voor bioboeren, omschakelaars én gangbare boeren.

Foto: Vidiphoto (Gert Janssen)

Ik ben op de Bio-Beurs in de IJsselhallen geweest. Een must voor de ondernemer die met de samenleving mee wil. Voor de ondernemer die zich niet wil laten opjuten door pachtprizen per opbod, door preken om de wereld te voeden, door chemiereclames voor superopbrengsten. Voor de ondernemer die staat voor de keuze tussen groot groeien of stoppen maar geen van beide wil, die niet mee wil

doen met zenuwslopende groeiscenario's. Voor de opvolger die het niet ziet zitten om mega te worden om 'levensvatbaar' te blijven, maar het ook niet ziet zitten om klein te blijven en eraan een baan te nemen. Voor de ondernemer die zijn of haar bedrijf als een levenswerk ziet en graag zou willen dat het voortgezet werd, maar dat alleen klaar krijgt via een biologisch alternatief.

Gangbare boeren en kunstmest strooien

Ik zag ook een paar gangbare boeren. "Hier kunnen we nog wat van opsteken", zeiden ze. "We maken gebruik van biologische landbouwtechnieken; het duurt niet lang meer en we gebruiken even weinig chemie als jullie. Maar we moeten natuurlijk wel kunstmest strooien voor de kilo's."

Tja, dan blijft er toch een verschil. Door het kunstmestgebruik is de energiebehoefte van gangbare landbouw tien keer zo hoog als die van biologische landbouw.

Waarover dromen voor Biologische landbouw 3.0?

Er was ook een workshop: Biologisch 3.0. Welke toekomst durf je te dromen? In-

meer blogs van deze auteur

Bio-Beurs 2016: inspiratie voor bioboer én...

Rinus Vermue 25 jan

Nederlandse boer hoeft wereldbevolking niet te...

Rinus Vermue 6 aug 2015

24

De TTIP en de boterhamcrisis

Rinus Vermue 10 mrt 2015

7

Stallen | Loodsen | Betonbouw | Bedrijfshallen
Vraag vrijblijvend advies bij dé bouwspecialist.

Meer melk uit ruwvoer

Druk uw voerkosten met betere mais

van Manen montage voor daken & gevels
ook voor uw complete (asbest) renovaties.

Staalhard de beste keuze

Bouwen met staal opent nieuwe perspectieven

Voorjaarsprijzen bij Bosch Beton

Bouw uw sleufsilo en ontvang de prijs

Huisman Gemert – Bouwen in Vertrouwen
Hallenvbouw, Renovatie & Bouwmaterialen

Sijben dakbeplating, de specialist in:

Asbestsanering & dak- en gevelbeplating

Graan/mais transport en opslag systemen

Verkoop, levering, montage en onderhoud

Leergang voor de agribusiness

Inzicht in de belangrijkste bedrijfsprocessen!

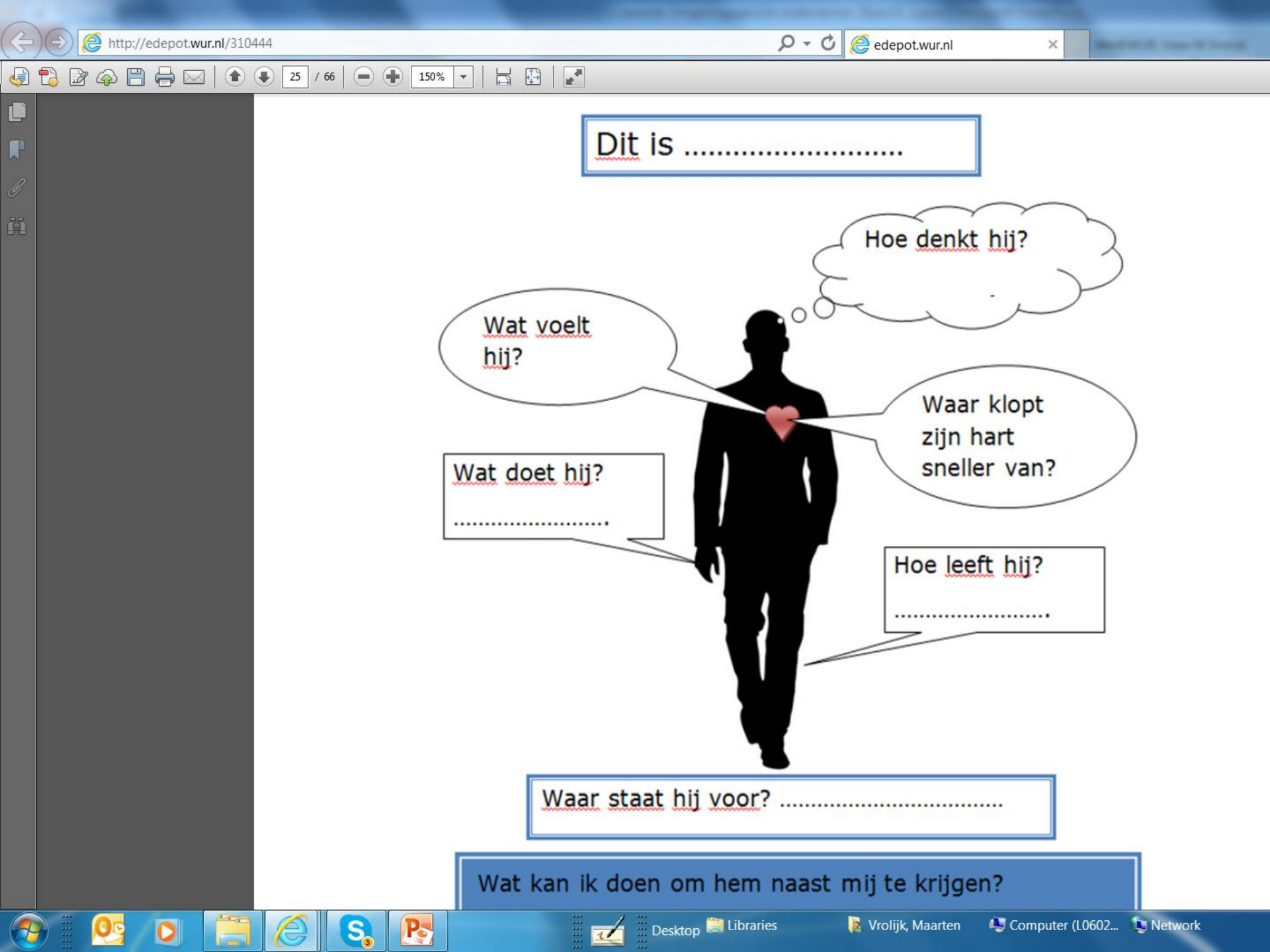
Asbest saneren/Sandwichpanelen monteren

Golfpanelen/Zonnepanelen

Anders Beton – Betonroosters

ECO(Rundvee) PICTO(Varkens) AERO(Bewaring)

Dit is

Wat voelt
hij?

Wat doet hij?
.....

Hoe denkt hij?

Waar klopt
zijn hart
sneller van?

Hoe leeft hij?
.....

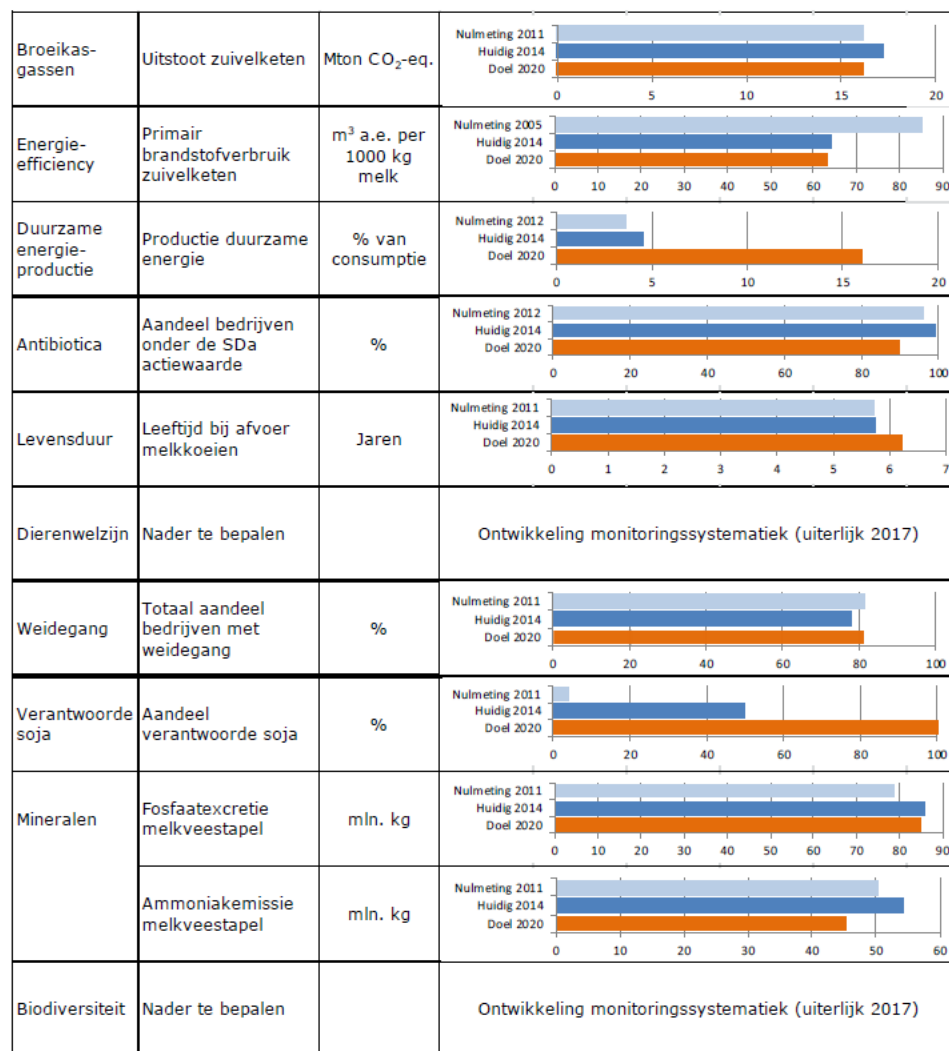
Waar staat hij voor?

Wat kan ik doen om hem naast mij te krijgen?

Wat is omgevingsgericht ondernemen?

- *Wat bedoelen we met omgeving?*
- Maximale agrarische productie waarbij de omgeving 'aan de kant moet'.
- Optimale agrarische productie waarbij de omgeving niet gehinderd wordt.
- Optimale agrarische productie met kleine toename kwaliteit omgeving (biodiversiteit, landschap)
- Integratie landbouw en omgeving: over en weer versterken van elkaars waarden, vermarkten van totaal

Figuur S.1 Samenvatting stand van zaken realisatie doelen Duurzame

U bevindt zich hier:

Stichting Veldleeuwerik heeft definitief een

🏠 [Voorpagina](#) / [Algemeen](#) /

Stichting Veldleeuwerik heeft definitief een plek in het GLB

Stichting Veldleeuwerik heeft definitief een plek in het GLB

10 maanden geleden |

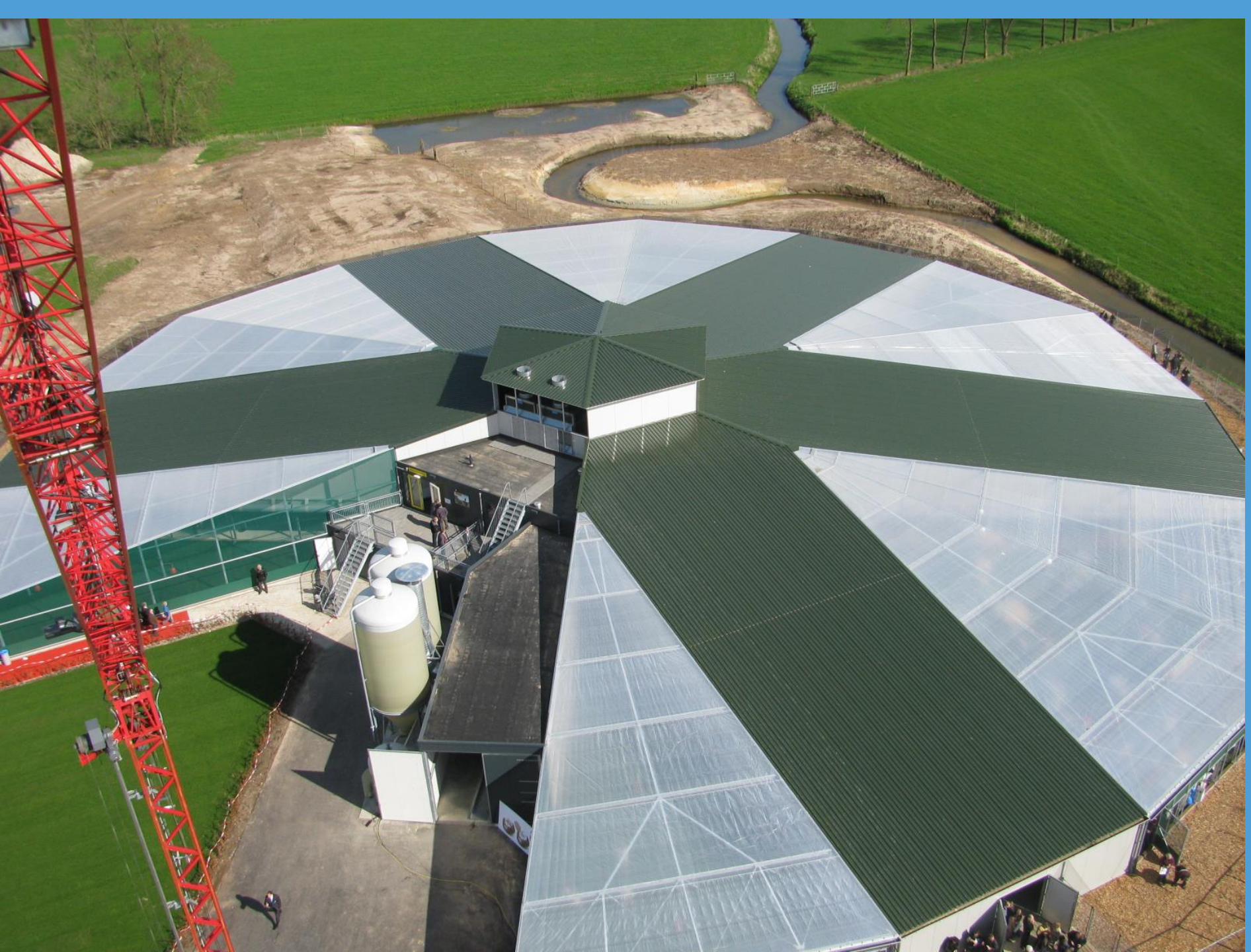
By [Demi van der Horst](#) in [Algemeen](#)

25 maart 2015 – Veldleeuweriktelers kunnen nu definitief de vergroening praktischer invullen. Dat is het resultaat van ruim een jaar onderhandelingen tussen het ministerie van EZ, de Europese Commissie en Stichting Veldleeuwerik.

Het uitgangspunt van het Veldleeuwerik vergroeningspakket is dat Veldleeuwerik gecertificeerde telers aantoonbaar intrinsiek gemotiveerde telers zijn die een grote toewijding tonen voor duurzame landbouw. Zij bewijzen met het Veldleeuwerik certificaat dat zij een actief deelnemer van Stichting Veldleeuwerik zijn. Daarmee verkrijgen zij meer keuzemogelijkheid bij de verplichting om 5% van het areaal in te vullen als ecologisch aandachtsgebied.

“Ik ben ontzettend blij dat wij dit met elkaar bereikt hebben. Veldleeuwerik telers werken met elkaar en onze partners vanuit een bottom-up systematiek aan duurzaamheid, dat wordt nu gewaardeerd vanuit Europa. Een hele mooie mijlpaal.” Zegt Henk Heinhuis, directeur van Stichting Veldleeuwerik.

“In het bijzonder ben ik blij met de inzet van ons ministerie voor ons pakket. Zonder hun inzet hadden we dit resultaat nooit kunnen behalen.”

Windstreek

Windstreekstal

„Het lijkt alsof we een kijkje in de toekomst krijgen. In zekere zin lijkt de stal op vroeger: open en natuurlijk, met als verschil dat met het stalontwerp, de inrichting en de besturing de kippen op de wenken worden bediend.“ Dat stelde Peter Poortinga, directeur van Plukon Food Group tijdens de feestelijke opening van de nieuwe Windstreekstal van vleeskuikenhouder Robert Nijkamp in Raalte. Deze pionier ging de uitdaging aan en bouwde in samenwerking met een consortium van bedrijven een integraal duurzame stal. Consortiumpartners Plukon en VDL Agrotech roemden Nijkamp's enorme innovatiedrang. Een toonbeeld van inzicht, lef en ambitie.

Foto: Ronald Hissink

Koeientuin

Koeientuin

Combineren van landbouw-, natuur- en landschapsdoelen

- Hoe kun je als ondernemer(s) dit realiseren?
- Welke vaardigheden vraagt dit van ondernemers?
- Welke mogelijkheden zie je voor deze combi's?
- Welke belemmeringen zie je?
- Randvoorwaarden?
- Bekijk dit vanuit het perspectief van de voedselproducent en –consument/burger

Voorbeelden

- Wat vraagt de samenleving? Wat kun je als agrariër voor je omgeving betekenen? Jos Roemaat
- www.echtoverijssel!.nl
- www.natuurboeren.nl
- www.boerpelleboer.nl
- www.buitengewonevarkens.nl
- www.mangalichahof.com
- www.keizersrande.nl
- www.omgevingsgerichtondernemen.nl
- Verdienmodellen natuurinclusieve landbouw

Echt Overijssel!

- Landbouw- en natuurdoelen
- Agrariërs, Natuurmonumenten, provincie
- Biologisch
- Elkaar leren begrijpen
- Proces vs concrete resultaten
- Gezamenlijk vs individueel
- Eigen werkwijze vs leren van elkaar
- Meer samenwerking mogelijk, naast natuur en voedsel

Enkele lessen Echt Overijssel!

- Gezamenlijk doel
- Elkaar begrijpen en waarderen
- Voldoende tijd om samen op te trekken
- Durven leren
- Praktische (kleine) resultaten vanaf begin nodig
- Vieren van successen
- Verbinden met bestuurders/beslissers
- 'Vreemde eenden' binnen halen
- Communiceren met 'buitenwereld'

Natuurboeren

Home

Natuurboeren

Beleef de Natuurboeren

Producten

Verkooppunten

Recepten

Nieuws

u bent nu hier > [Home](#)

Wij zijn nuttig voor u

Als leden van de Stichting Natuurboeren willen we ons zichtbaar maken, én zorgen voor de dieren, die u graag proef je terug in onze producten. Daarmee onderscheiden we ons van de bulkproducenten. We willen laten zien dat je ook goed kunt boeren met meer variatie aan planten en dieren, en dat je daardoor producten krijgt met meer smaak. We zijn biologische boeren!

Wil je je als biologische boer aansluiten bij Stichting Natuurboeren?

Meld je nu aan! >

Wil je op de hoogte blijven van de laatste ontwikkelingen rondom Natuurboeren?

Home Colofon Campagne Boer Maarten Jansen gepresenteerd in advertentie...

...

Boer Maarten Jansen gepresenteerd in advertentie Marqt

Door Michael van Os op 18 februari 2014 om 11:30, in de categorie [Campagne](#).

VOL TROTS PRESENTEREN WIJ JOU: MAARTEN JANSEN

Een boer die met hart en ziel echt alles zelf doet. Van fokken tot het draaien van de worst. Omdat ook hij gelooft in producten die met respect voor mens, dier en milieu zijn gemaakt. Maarten houdt zijn Mangalitzta oervarkens minstens 8 maanden per jaar buiten. Daar wroeten ze zelf hun gras, eikeltjes, erwten en rogge bij elkaar. Aangevuld met wat groenten van de buren. Het resultaat: heerlijk sappig en mooi gemarmerd vlees.

Mangalitzta droge worst
2 weken gerijpt in de oven met natuurlijk kruiden, zwarte peper en knoflook.

Mangalitzta rookworst
Een paar maanden laten roken op eikenhout.

2.95 per stuk 2.95 per stuk

‘echt eten’

Marqt weer. Mooie, informatieve advertentie van de ‘supermarktketen met duurzame dagelijkse boodschappen’, geplukt uit Het Parool van zaterdag. Voor de droge worst en droge worst van het harige **Mangalitzta**-varken. ‘Vol trots’ wordt Maarten Jansen gepresenteerd. “Een boer die met hart en ziel echt alles zelf doet. Van fokken tot het draaien van de worst. Omdat ook hij gelooft in producten die met respect voor mens, dier en milieu zijn gemaakt. Maarten houdt van Mangalitzta oervarkens minstens 8 maanden per jaar buiten. Daar wroeten ze zelf hun gras, eikeltjes, erwten en rogge bij elkaar. Aangevuld met wat groenten van de buren. Het resultaat: heerlijk sappig en mooi gemarmerd vlees.”

Lees ook: [Martin Gaus in anti-megastallen advertentie Milieudefensie](#)

Lees ook: [Reclame voor Week van de Energierekening die is er ook](#)

Recente Berichten

‘Operatie Boemerang’ is lamsvlees-reclame

Werken aan water in de reclame van over

Zoolander Ben Stiller in reclame Fiat 500

Shimano achterwiel rollerbrakes: terugrc

Amnesty bepleit effectieve aanpak EU va

‘Je suis Ali’-voorstelling van B komt eraar

‘Echte mannen snurken niet’ provoceert I

Emoji-reclame voor WhatsApp-contact n

De Opportunisten verslikken zich in friet

Reclame maken is makkelijk maar niet he

Facebook

Reclamewere...
319 vind-ik-leuks

Uitgelicht

[Goede doelen](#) // 22 sep
Rode Kruis zoekt h
vluchtelingenhelp m
aan-advertentie Re

Recente Rea

[Dolf Hell: Fraaie Oppor](#)
Herinneren...

[Ruben de Waal: Hier ga](#)
vette spijt...

[Patries: Blèh... Daar kn](#)

[Iepel: Geweldige recla](#)
muziek. Ik...

[G. T. K. Aartje: Een pra](#)
een...

[Inge sjollema: 250 kw t](#)
320...

[Observer Charly: Raar o](#)

Welkom bij Boer PELLEBOER...

BELEEF HET BOERENLEVEN...

— Boer Pelleboer

2

Locaties (PolderZicht, StadsZicht)

3

Thema's (Proef, Beleef, Zorg)

!

Deze website is in ontwikkeling en wordt regelmatig bijgewerkt

?

Vragen? Neem contact met ons op

Boer Pelleboer

- Marktgeoriënteerd
- Integraal: biologisch, veehouderij, vogels, natuur, stadslandbouw, beheer extensieve gronden, zorglandbouw, educatie, groepen, stadsboer, etc.
- Begrijpen van de ander
- Spreken van de taal van de ander en mee ontwikkelen
- Tijd nemen om te leren van elkaar
- Visie en daadkracht
- Inspiratie voor collega's

Links naar brochures en rapporten 1

- Groen Ondernemen met Veehouderij

<http://edepot.wur.nl/210056>

- Brochure Innoveren met weidevogels

<http://edepot.wur.nl/41877>

- Agrarische bedrijfsvoering en biodiversiteit Kansrijke gebieden, samenhang met bedrijfstypen, perspectieven

<http://edepot.wur.nl/258725>

- Natuur als onderdeel van het product

<http://edepot.wur.nl/250616>

Links naar brochures en rapporten 2

- Natuur als erfgoed, agrarisch natuurbeheer als venster op verbreding

<http://edepot.wur.nl/20773>

- Echt Overijssel!

<http://edepot.wur.nl/243043>

- Samenwerking in de multifunctionele landbouw 'als antwoord op een snel veranderende omgeving'

<http://edepot.wur.nl/309834>

- Boeren voor Natuur

<http://content.alterra.wur.nl/Webdocs/PDFFiles/Alterraraapporten/AlterraRapport2472.pdf>

Links naar brochures en rapporten 3

- Portal omgevingsgericht ondernemen

<http://omgevingsgerichtondernemen.nl/>

- Verbindingsmaatlat voor de landbouw

<http://www.verbindingsmaatlat.nl/>

- Nieuwe diensten in de multifunctionele landbouw

<http://edepot.wur.nl/135506>

- Food & Fun op de boerderij : consumentenpercepties - hoe beleven consumenten multifunctionele 'biologische' landbouw

<http://edepot.wur.nl/3289>

Links naar brochures en rapporten 4

- E-brochure Verdienmodellen natuurinclusieve landbouw

<http://edepot.wur.nl/346410>

- Factsheet MKBA Stadslandbouw

<http://edepot.wur.nl/258110>

- Producten van de boerderij in de stad. Mogelijkheden voor afhaalpunten voor lokale producten

<http://edepot.wur.nl/262426>

- Samen ondernemen. Handboek samenwerking in de (multifunctionele) landbouw

<http://edepot.wur.nl/256938>

Links naar brochures en rapporten 5

- Kansenscanner multifunctionele landbouw : kansen voor uzelf - mogelijkheden voor uw bedrijf en voor uw omgeving

<http://edepot.wur.nl/167526>

- Het verbinden van werelden: Strategieën voor de multifunctionele landbouw

<http://edepot.wur.nl/159751>

- Landschappelijk verantwoord ondernemen

<http://edepot.wur.nl/170052>

Meer informatie

maarten.vrolijk@wur.nl

T +31 317 480485

@marvrolijk

WAGENINGEN **UR**
For quality of life